

פשוט לערוך סרטים

מאת תמר ירון, Jump Cut

לצלם סרטים אתם כבר יודעים. בטיולים, בשמחות, במפגשים, ברגעים היפים של החיים, אותם אנו רוצים לשמר. השלב הבא, המתבקש, הוא לערוך את הצילומים. ככה עושים סרטים. עריכת הסרט תוסיף לכם מימד מרתק של עשייה ותחביב ותאפשר לכם לשתף את הסביבה, שלא לדבר על הפייסבוק שלכם, YouTube ושאר אתרי שיתוף סרטים. הטכנולוגיה מרחיבה את אופקינו, מוסיפה טעם ונופך לתחביבים של שעות הפנאי.

עריכת סרטים הייתה פעם מקצוע ליודעי דבר בלבד. תחום שרק מעטים שלטו בו. גם היום לערוך סרט לקולנוע או לטלוויזיה זה ענין מורכב ביותר, אולם לא בזה מדובר. מדובר על תחביב ועל תוכנות פשוטות, חינמיות, למחשב אישי. אני רוצה להעניק לכם מהידע המקצועי של 25 שנים כעורכת סרטים ומורה לעריכה, כדי להרחיב לכם את מרחבי היצירה.

יצירה מעניקה לנו צינור לרוח. יצירה, לדעתי, חשובה לאדם כמו אויר לנשימה. יש מי שנהנה לבשל, יש מי שנהנה לצייר, לרקוד, לשיר, לסרוג או לרוץ – עיסוקים שאנו עושים למעננו בלבד, כי אנחנו נהנים מזה. וזהו מפגש עם מקום פרטי מאד, אישי, קסום ומרחיב את איכות החיים שלנו.

עריכה, משמעה לצמצם את שעות חומר הגלם הרבות לדקות קצרות מעניינות, לעשות "שוטים" מהצילומים, להזיז אותם ולשנות משמעויות, להוסיף מוסיקה וקריינות. לעשות סרט. פשוט לעשות סרטים.

יש כיום מספר תוכנות פשוטות מאד לעריכת סרטים. חלקן בחינם, כמו ה-Movie Maker (מובי מייקר) של מיקרוסופט ל-PC, או iMovie של Apple למחשבי המקינטוש; חלקן זולות למדי כמו פרימייר אלמנט'ס ופינקל סטודיו 9. בעזרת תוכנות אלו תוכלו לערוך את הסרטים שלכם בבית, עם המחשב האישי.

אז מה צריך כדי לערוך סרטים?

1. כבל USB לחיבור המצלמה למחשב.
2. מקום אחסון במחשב או בכונן חיצוני (שימו לב כי דגימה של 4 דקות צילום תופסת 1 ג'יגה)
3. תוכנת עריכה.
4. **שיטת עבודה.**

השיטה: טיפים לעריכת סרטים

1. דגימה. אפשר לדגום את כל החומר למחשב ואחר כך לערוך. ההחלטה כרוכה **בכמות הצילומים** שלכם (נמדד בדקות/שעות), **ובמקום האחסון** שעומד לרשותכם במחשב (נמדד בג'יגות). אפשר וגם מומלץ למיין את החומר מראש ולדגום את החלקים הטובים. מיון ראשוני יאפשר לכם להתרכז בהמשך בבחירת השוטים המתאימים לסרט.
2. מיון ורישום. רצוי לעבור על כל מה שצילמתם, ולרשום את החלקים הטובים, על פי נקודת ההתחלה והסוף של הקטע הרצוי.
3. למטרת הרישום תעזרו בקוד שהמצלמה נותנת לכל פריים, הנקרא **TimeCode** או בעברית "קוד הזמן", או "אות הזמן". מהו קוד זה? זהו אות קידוד שהמצלמה יוצרת בזמן הצילום כך שכל פריים מקבל מספר המורכב מ-4 נתונים:
פריימים:שניות:דקות:שעות (לדוגמא: 00:31:55:20). קוד זה רואים בצג המצלמה.
קוד זמן זה תראו באופן רציף ומתמשך לפעמים רק אם צילמתם באופן רצוף. אם הוצאתם את הקלטת או הרצתם את הסרט אחורה וצפיתם בו עד לנקודה של אחרי הצילום (ללא "טיים קוד") המספר מתאפס ובאותה קלטת תמצאו את אותו מספר חוזר על עצמו. אם יצרתם רשימה רציפה של השוטים תוכלו לרשום בה היכן התאפס הקוד.
4. רשימה רציפה של שוטים. קחו מחברת ורשמו בה את נושאי הצילום, לפי הסדר המקורי. ליד כל נושא, ציינו את ה-TimeCode. אם הקלטת ארוכה יותר משעה, ציינו ברשימה איפה מתחלף ה-00 של השעות ב-01. לשם הנוחיות ניתן לציין ברישום רק את הדקות והשניות. לדוגמא: אם טיילתם בתל אביב, כתבו: 00:06-10:45 הגן הבוטני; 10:45-17:32 פיקניק בפארק הירקון; מעיפים עפיפונים בפארק, וכולי).
5. בחירה של השוטים הטובים. שוט טוב מתאפיין בכך שנושא הצילום ברור, המצלמה לא רועדת, אין יותר מדי כניסות ויציאות לאובייקט (מה שנקרא "זום-אין"/"זום-אאוט", שינוי העדשה) וכמובן – במה שרואים. האם הנושא מעניין? האם ניתן לצופה שלכם את החוויה של הדבר?
6. דגימה או לכידה זהו התהליך בו אתם מעבירים את הצילום הדיגיטלי מהמצלמה למחשב. התוכנה ממירה את המידע לקבצי מחשב. בשפת התוכנות קוראים לשוטים האלו "קליפים" (Clips). למרות שניתן להעביר את כל הצילום ביחידה אחת, אני ממליצה מאד לדגום את החומר ביחידות של לא יותר מ 10 דקות.
חלוקה כזאת מאפשרת לכם ארגון ראשוני של החומר והתמצאות מהירה יותר. יש גם סיבות טכנולוגיות כמו הפחתת עומס העיבוד.
אתם יכולים לבצע את הרישום תוך כדי הדגימה.

עריכה:

1. יצירת שוטים (Create Clips) . כדי להקל על העריכה, עברו על החומר שדגמתם, סמנו שוטים טובים והכינו מכל אחד מהם קליפ.
2. סידור השוטים על ה-TimeLine. משטח העריכה של התוכנה, אליו אתם גוררים או מעתיקים את השוטים שבחרתם, נקרא טיים-ליין (TimeLine) או בעברית "ציר הזמן" . על ציר זה ניתן לראות איך השוטים שחיברתם זה לזה יוצרים רצף. זהו זמן הסרט הערוך.
3. איך לסדר את השוטים? יש כמובן את בסיס הזמן המקורי, הרצף הראשוני של הצילום. אולם היתרון של העריכה הוא בכך שאפשר להחליף סדר השוטים מבלי לגרוע בחוויית הצפייה ולפעמים אפילו להעצים אותה. לדוגמא: טיול בגן הבוטני. קודם צילמתם שוט פתוח של המקום ורק אחר כך צילמתם תקריבים של פרחים. בעריכת הסרט תוכלו לשנות את הסדר ולהתחיל דווקא בסדרה של שוטים קצרים (5-10 שניות) של תקריבי פרחים ורק אחר כך לתת שוט פתוח של המקום כולו. בין השוטים של תקריבי הפרחים תוכלו גם לשלב צילום של שותפכם לאותו טיול, בו הוא נראה מתבונן בפרחים, והנה יצרתם סיפור.
4. קיצור של השוטים (Trim) על הטיים ליין. כאשר השוטים המקוריים מתחברים זה לזה, יש להם כבר נשימה אחרת. קצב אחר. כאשר תסתכלו לראשונה על רצף השוטים שחיברתם, ודאי תראו איפה כדאי לקצר. הקפידו על איכות החיתוך שבין שוט לשוט.
5. יצירת מקצב. הקאט, המפגש בין שוט לשוט יוצר הלם לעין, באפקט המשול לקול התוף לאוזן. בעריכה קצבית יש קשר בין חילוף השוט למקצב המוסיקלי. ניתן גם לשנות מקצבים ע"י אורכי השוטים, בקיצור ועריכה של סדרה של שוטים קצרים, כמו תיפוף מהיר, לעומת שוטים מתמשכים. בדוגמה שלפניכם אתם יכולים לראות איך הפתיחה היא מהירה יותר וקצבית (שוטים קצרים), אחר כך נותנים לעין להרגע ולהנות מהמראה, ואז שוב מגבירים את הקצב.
6. עריכת פסקול - הוספה של מוסיקה וקריינות. אנחנו ממליצים להוסיף מוסיקה רק אחרי העריכה הראשונית. כך תשומת הלב תהיה נתונה קודם כל לסדר השוטים. כשתוסיפו את המוסיקה, תוכלו להאריך או לקצר את השוטים כך שיחתכו לפי הקצב. לכתובת הקריינות, בדקו איזה משך התמונה נותנת לכם וכיתבו את הקריינות שתתאים לאורך השוט. מומלץ לא לכסות את כל הסרט בדיבור, כדי לאפשר לצופה להנות באופן בלתי אמצעי, מקטע ערוך עם מוסיקה וללא דיבור.
7. אפקטים ומעברים. התוכנה נותנת לכם תבניות מוכנות של אפקטים המחליפים את הקאט ויוצרים מעבר שונה וייחודי בין שוט לשוט. אפקט משמעו "השפעה". כמו איפור כבד לעומת קו חניני, כך תוכלו להשתמש במעברים הללו מתוך בחירה וטעם. גם אם תרצו להגזים ולהצחיק – תעשו את זה כבר מתוך כוונה ולא מתוך "רצינות". לאחר שתנסו את כל האפשרויות ותהנו

מהמשחק, חיזרו ובידקו מתי האפקט שבחרתם אכן מתאים לתמונה (למשל אפקט של עיגול משהו עגול בפריים, אפקט של מסור למשהו בתנועה וכו').

בדוגמא שלפנינו הכנסנו תמונה בתוך תמונה. התמונה שבמסגרת החיצונית שונה בצורתה מהתמונה הפנימית, כך שהתמונה החיצונית מקנה "מסגרת" מעניינת. דמיינו לעצמכם איך זה היה נראה אם התמונה החיצונית הייתה זר פרחים או עמק ירוק. אם קשה לכם לדמיין פשוט צלמו ותנסו. ככה זה, פשוט לעשות סרטים.

8. **שילוב של כותרות.** אתם יכולים לשים כותרת של פתיחה או מעבר מפרק לפרק ולכתוב את המידע על משטח נקי ואתם יכולים להלביש את הכותרת על הסרט (לציון שם של אדם או מקום או לפי הטעם). כדי שהכותרת תבלוט היטב יש כמה כללים. למשל: אל תשתמשו בצבעים אדומים, כי הם גורמים לריצוד. גם אות כחולה, אם מונחת על רקע כהה, תבלע ברקע ויהיה קשה לראות את הכתוב. עדיף להשתמש בצבעים רכים (ורוד, סגלגל, צהוב, תכלת וכו'). כמו בהערה על אפקטים, גם כאן אל תגזימו בפונטים מיופייפים ורבי צבעים, ולא באותיות מסולסלות מדי שעלולות לצאת מטושטשות. לא כל הנוצץ זהב.
9. **הקרנת נסיון:** זה הזמן לשתף את אנשי הסביבה הקרובה ולקבל את תגובתם על הסרט. העדיפו מחמאות, אולם גם הערות בונות יתקבלו בברכה. לפי התגובות תדעו מה לשפר.
8. העברה ל-DVD או לקלטת.
9. צפייה מהנה.

בברכת סרטים טובים

תמר ירון,

Jump Cut, בי"ס לעורכים ואנימטורים